

Uvod

HIV/AIDS u Hrvatskoj

U Hrvatskoj se HIV/AIDS kroz gotovo 30 godina od pojave prvih slučajeva u 1985.g. zadržava na niskoj razini (prevalencija HIV-a niža od 1% u općoj populaciji, i niža od 5% u svakoj od skupina s povećanim rizikom), jednoj od najnižih u svijetu i Europi zahvaljujući kontinuiranom i sustavnom provođenju svih mjera prevencije još i prije pojave prvih slučajeva. Kao dopuna sustavu praćenja HIV/AIDS-a u Hrvatskoj je uvedena i implementirana u Nacionalni program za prevenciju HIV/AIDS-a Druga generacija praćenja HIV/AIDS-a (Second generation surveillance) u sklopu Projekta Ministarstva zdravlja RH „Unapređenje borbe protiv HIV/AIDS-a u Hrvatskoj“, koja uključuje provođenje istraživanja rizičnih ponašanja i prevalencije HIV-a i drugih spolno prenosivih infekcija (SPI).

U razdoblju 2003-2006.g. provedeno je istraživanje (prvi val, N=1.361) seroprevalencije HIV-a u skupinama s povećanim rizikom. Prevalencija HIV-a u ukupnom uzorku bila je 0.7%. Prevalencije HIV-a u svim pojedinim skupinama bile su niže od 2% (intravenski korisnici droga: 0,6%, prodavatelji/ce seksualnih usluga i njihovi klijenti/ce: 0,6-1,5%, radnici migranti: 0,2%, osobe koje učestalo mijenjaju spolne partnere: 1,2%, osobe koje imaju SPI u anamnezi: 0,8%), jedino je u skupini muškarci koji prakticiraju seksualne odnose s muškarcima (MSM) prevalencija bila 3.3%.

Cilj.

Prikazani su preliminarni rezultati drugog vala istraživanja seroprevalencije HIV-infekcije i SPI (sifilisa, hepatitisa B) te rizičnih ponašanja u skupinama s povećanim rizikom od HIV infekcije provedenog u razdoblju 2011-2014. na području Hrvatske.

Metode.

Deskriptivno su analizirani podaci dobiveni prosječnim istraživanjem punoljetnih osoba (≥ 18 g) (N=443) iz skupina s povećanim rizikom od zaraze HIV-om na području Brodsko-posavske, Dubrovačko-neretvanske, Istarske, Krapinsko-zagorske, Međimurske, Osječko-baranjske, Primorsko-goranske, Zadarske, Splitsko-dalmatinske

i Zagrebačke županije te Grada Zagreba u razdoblju 2011-2014.g. Uzorak je bio prigodni, podaci (sociodemografski i bihevioralni podaci vezani uz rizike za HIV infekciju) su prikupljeni anonimnom anketom koju su ispitanici sami ispunjavali te serološkim testiranjem seruma na HIV, sifilis i hepatitis B.

Rezultati.

Većina ispitanika su muškarci (79%), prosječne dobi 34 godina, najviše ih navodi jedno rizično izlaganje (45%).Više od polovine su nezaposleni (57%), samci ili rastavljeni/razdvojeni (56%), a jedna trećina je duže boravila izvan Hrvatske (35%).

Najviše ispitanika je bilo iz Primorsko-goranske (27%), zatim Zadarske (19%), Grada Zagreba (15%), Splitsko-dalmatinske županije (14%). Gotovo četiri petine (78%) ispitanika je heteroseksualne, a jedna petina (21%) homobiseksualne orijentacije (MSM). Više od polovine ispitanika se već testiralo na HIV nekad u životu (56%).

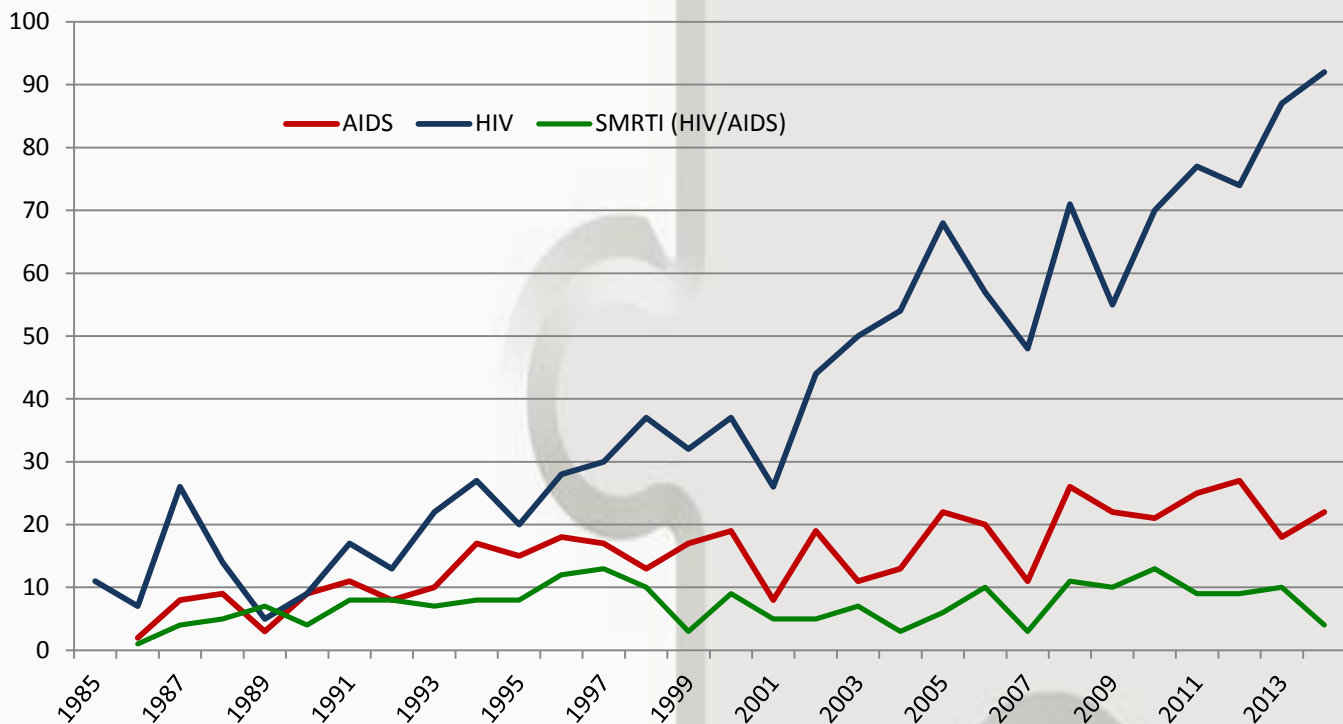
Od ukupnog broja testiranih ispitanika 1,4% (6) je pozitivnih na HIV (50% MSM), 3,4% (15) na sifilis (od kojih su 73% MSM), te 11,8% na hepatitis B (2,1% HBsAg pozitivan, 9,7% Anti HBc pozitivan)

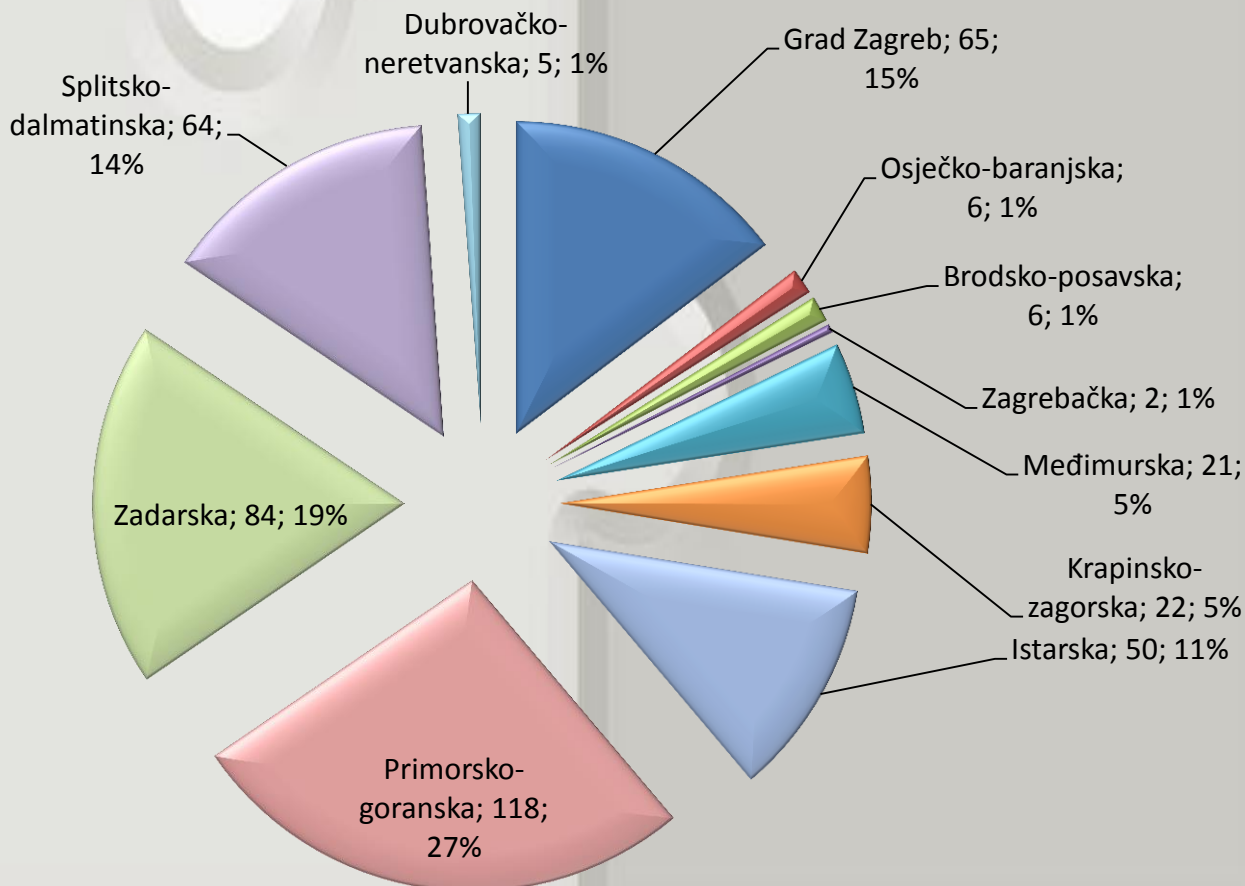
Zaključak.

U istraživanju provedenom u razdoblju 2011-2014.g. (N=412) bilo je više od tri puta manje ispitanika nego u prvom valu 2003-2006.g. (N=1361). Zbog malih brojeva nije moguće dobiti reprezentativne podatke za procjenu prevalencije u pojedinim rizičnim skupinama, što također otežava i usporedbu s prvim valom. No, usprkos ograničenjima zbog malog broja uzorka, dobiveni su vrijedni podaci u okviru druge generacije praćenja HIV infekcije, koji će se koristiti za praćenje kretanja HIV-a i kod izrade i dorade programa prevencije HIV infekcije te unapređenja spolnog i reproduktivnog zdravlja.

Slika 1. Broj prijava zaraze HIV-om, AIDS-a i smrti od HIV/AIDS-a u Hrvatskoj, 1985-2014. godina (N=1208)

Slika 2. Raspodjela ispitanika prema županijama (N=443)

Tablica 1. Socio-demografske karakteristike ispitanika

Spol (%)	muški	79
	ženski	20
	nepoznato	0,9
Dob	prosjek	34,2
	medijan	33
	mod	29
	raspon	18-62
Nezaposleni (%)		57
Duži boravak u inozemstvu (%)		35
Bračni/intimni status (%)	sama/c	48
	u stalnoj vezi	27
	u braku	1
	razdvojeni	0,7
	rastavljen/a	7,0
	udovac/ica	0,2
	nepoznato	0,8
Spolna orijentacija (%)	heteroseksualna	78
	homoseksualna	12
	biseksualna	9
	nepoznata	1